

I

3771

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

Af platten där personer blivit dödade brukades sättas upp
ett litet trädskars till minne av olycks händelsen. Vid a litet
får vi kort tid tillbaka som får 25 år sedan fanns
resterna av ett dyktigt litet kabo i gnappkanten vid
egendomen Sanden i Östaly. Den personen skall där
hvara blivit skjälstogen genom olycks händelse, enligt
de gamla berättelser. Historien är emellertid om alldeles
beaktad, men vid tiden då resten av kaboet ännu fanns
hvar kunde en af oss en mycket gammal person tala
om den olycks händelsen.

Självmördare begravas i Östaly på helt andra sätt än
personer som döts en naturlig död. Således fick begrav-
ningen ej äga rum förrän efter sålens ordgång och mögan
i kyrka. Skickerna fick ej äga rum. Prästen
"äste" sig aldrig ännu till, utan endast "jåkastade" (jästade
jåkastningen) det. På detta fick litet häras in genom
grändarna, utan skulle det häras tvän ännu gårdgårderna

2

3771

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

eller genom karsen. "Karsen" var en liten ingång som
fanns till kyrkogården där ett rektigt kars i stället för grind
befanns. Detta smuttede runt när man gick ut eller
in. (Tänk tiden 4 kvarnringar som ligger i ingången på
en akil 2 akil ännu kvar) Sålunda kars finns ännu
på enstaka kyrkogårdar i Skåne, bl. a. i Hårby, Frästa
kors, men på en helt annan konstruktion int. Åstely
karsen vilket ersattes med en grind omkring år 1915. (Man
kan förtä om svårt det var att hanparten en lik-
kärta genom en dykt ingång. Sålunda kunde de en
själomärdare skulle begrava, att begrava kan en ländagn-
vatten krig. Kvätt just då kriget ringd in, eller som man
då sade: "det ringde Maria klacka". Sålunda blev det ju
ändå begravnin under klackringning. Anstället kringar
med kyrkan ännu gården och karsen helt till graven
som var gränd något djupare än vanliga graven som
man ser på annan ställe, begrava själomärdare på den tiden

Skåne
Fårö
Östlångby, Kärnsta

I tryck. Toru C. Andersson

3771

Ber. Färdens
Förel. 1854 i Ö. Kärnsta

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

likt riktiga fär hystare.

Människan värd af själ: I byn Känäs, Ö. Kärnsta
vake jag en gång vid namn Tomvid Pernan (död fönt
år 1926) vilken folk trodde var värull eller som de sade
"värull". Man trodde att själen lärnde kroppen af sig gubben
en en stor hund som anföll folk och ren själ den och
sig gjäddt in kroppen på dem af åt upp det. Som en egen
ansänd, ut kan anmärkas att nämnda man alltid var
riken i ansiktet och var uttygigt mager (an tygjen, li) han
en kanisk exone. dy.) Den länkebarn heder Känäs i
Känäs, (som ännu är i berätt i den nu) såg en natt en stor
hund ståna om kring på sin gård. Detta var naturligtvis värullen
Tomvid Pernan trodde han. Hunden hunden steg upp och steg
med en stor stän till hunden så denna jämrade länkade
hant. Dagen därpå såg man Tomvid Pernan kallt, och det var
då ej tillit an att det var han som i hunden kallt på
natten berättat hunden hunden gård och där tillit stegen, och

4

3771

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

i märklig form fick både skadorna för sin nattliga
färd. I Väners fanns även en gammal prästen Petrus Johansson (kallad Homlång)
död fönt år 1952, som alltså hade varit mera. Om
han hade ett själva på natten under sömnen lämnade kroppen
och blev mera, samt i stället lämnade i hästarna
någon ro, glädde dem mera, så de väte en smitt
stada skänk stegna då ägarna komna i stället
lämnade prästen sig förfärligt ful ut, mycket lång och mager
samt fönde ett asidigt sin, dag år 1952 analyserade händer
vid 25 års ålder. D. v. s. både som ärtänder då fal
ket var mera upplysta hade man kunna ej vara mera
mer för 25 år tillbaka var det en allmän äm tygbe
På en platt redan en puran varje natt en maran. Den
natt tappade man till alla bit och springar till sängkam-
mern, utan ett mycket som man lät stå äppel för
att maran skulle komma in. På natten var man både
att puranen i friga stände och redan maran, skyllningen

4
Mara.

5
3771

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

upp och tappade till cykelhälet varpå han lade sig igen.
På morgonen när det blev ganska lugn och underbar från
vacker kvinnan i sängen hos mannen. Men till denna
inmeständ i flera veckor genom att ej Toja och cykelhälet
han måste fara ut somna väg han kom in! Han blev
stoltigt gift med saken i livet och fick barn. Han led
alltid att man aldrig skulle Toja och pappa och cykelhälet
Efter många år Toja mannen en dag pappa och hälet
att de såg fram: "Farsäls min kär, jag far till mitt
land igen och du ser mig aldrig mera" varpå han försvarar
i den gestalt att han aldrig mera igen till sin make
och barn. Så lyder en gammal sägen här i våra
arter. Vidare berättas att den som rider en man, kär-
men det som om en vädig tyngd vidde på hästet. Vak-
nade han hastigt fann han alltid en hämsfjäder liggande
på mannen, vilken hastigt försvarar.
Den sjukdom som man och cykelhälet får var ejder

6
3771

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

Om slaga smulki ett finger (kastad på kommande in-
flammande) Får att baka detta skulle en punan fånga
en smulvad, att hålla den i handen vä länge till ett
smulvaden dag. Punanen kunde sedermera baka spöjansande
sjukdom (döda ejder) genom att hålla om det sjuka
fingeret. Detta skick är ännu i alldeles utskott i våra
arter, utan finare del ännu ädla punaner som kan ge
detta.

Den gamle kyrkboaktet när Taren i Åshely berättar följande:
När klackarna går lätt att ringa vä till det smart lik
igen. När klängen av klackarna hörs långt vä blir det
smart lik igen. När det varit uppehåll en längre tid med
dödsfall vinom församlingen, vä blir det smärta döds-
fall i följd såvitt ett lik barn där fäst. Om ett lik står
använd (ej jafäst) ännu sändogen, vä blir det smart
ännu ett dödsfall. Vidare fick han alltid varsel några
timmar före han skulle sjäbringa för någon dö.

7
3771

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Således påstod han att färdtugans darr apparater och stänger och slåg händer i färdtugan utan att någon annan miske händer eller synth. Detta påstod han, uttrycker i regel alltid knäcken före varje dödsfall i färdtugens i bland händer en knäckning på färdtug, och vi minsta då alltid att vi hade själva uttryckande dag. Om man kan berättade att han föder detta på dagen. Han skulle i något ärende berätta grannen och hanade modern att vara igen om en kvart senast. Berättet varde något längre om han väntat sig, om på minuter en kvart efter. Han berättet senast, knäckte det tre gånger på färdtug. Han grannen där han befann sig. Han stannade emellanåt något till och stök efter händer väte tre händer knäck. Uttryck på färdtug, då han genast gick hem till modern knäckningarna upp händer vä föll han gätt. Han hade detta vad föder, ande som på detta sätt påskyndade honom, så han skulle gå hem till modern som

8
3771

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

Skatt och väntade på konoran. Den svägers till
min fader (min faders uppgifter) autd år 1910 på
Lunds lazararett. Hans kurtas hände på stöjet kl 10 ett häst
stog på ena fästet rutan. Dagen därpå fick han
hört om att konoran men autd kl 10
eller under samma minut som hans kurtas hände
stog på rutan. Det var varken från den väde var
ande ville undvika dödsfallet för konore påstad kon.
Konore länne tillika i tiden brukade man genast gå
en punkt dätt öppna darrarna ut till det fria för
att sjöten skulle kunna konora ut.

På el plats i Hjäns. Östaly saken lag ett "späckhus". Ett gamm
malt rullat, som kallas: Skrabbehuset, och kallas det en
engammet gummarna som kallas "skrabbe". Gummarna
dag år 1908 och huset rens samma år av lantbrukaren
Omar Ahn i Östaly. Vid rivningen av huset fann
man resterna av ett skelett av ett barn, under golv

Gust där spisen stått. Men reterna (minnet efter
ett gammalt bratt eller efter grynen vid skåpbe) blua
ghända ned i jorden i Åkerly kyrkogård. Här nedan
måga minna om de atelje Antares som berättade på
den tiden då Gust stod kvar: sin granne söj en kväll
i Skymningen ett par kalua gå Vära runt kuret. Han
att det var hans bebar föräkte han tog fast den om
blu kulltätt an dem val blu så rätt sjuk att han
måste intoga vängen i tre veckor, att kunde knappast
transportera sjöde från platten (antogligen re abjekt kärleke
genom att blu kulltätt an ett par beröpta folk i hka kalua)
Varje natt påstod sig granarna se Gust vandra ibland
kuret natten igenom li all symmetri vid häglida kvällen
Gumman fick aldrig ligga i sin säng under nätterne
påstod han utan blid sängstedena androgena och han
sjöde väthet ned på golvet. Falket på arten fingo aldrig
gå oantastade förbi kuret på natten, och var hans

alltid rädd att på kvällarna gå därifrån. Gummor
hade en fast datter som var i skolan på dagarna. I slutet
tog spöket plikam gästet och led och krip i hörgårds
gångar. Så gummor ropade henne vid namn från en
skynaden spärst men plikam påstod sig ha
iakttagit spöket.

I Håras tätort en skola på 1800 talet där det "spökade"
aktygigt. Mitt under klockornas hörs klockor dunder och
där i spisen, så lärarna måste källa upp långa stunder
med läsningen, och alltid bod han bara om de sitta tyta och
stilla till det slutet. Så bullret var som varit, rök
askan ut ur spisen i rökiga moln (Såvarande långa
har klockor) och förklarigen till detta mystiska dunder har
adrig konst uttanbar. Huset var år 1910 efter att ha
stätt slutet i många år. I kyrkan där fanns en gård
där en färdvante adrig fick vardel. Så färd en ny vana
blev inställt blev den genom krypt. Så fick man en ny

gissa till gåden var påtord sig kunna outjälpa detta
 Hon satte i en ny ruta och fäste den med knappar
 Sedan fick rutan vara hel. (Detta har min fader berättat)
 Men såvade man fick man aldrig väcka hastigt, ant
 mig en var att den då kunde bli sjuk

Sändor kunde se allt ännu naturligt, kall sjuka
 Tanker om som aldrig andra kunde se. (Med sän-
 dagarna kunde man sådana som vara fädda på
 en sändor. Trillingar kunde aldrig skeffa några
 barn till värden. Såda bönen hade samma afär-
 möga

De många mäddare amittaden var alltid mycket folk
 närvarande och många följde på till från den amittade
 vilket ägde för mig att beta många slag sjuka dammar.
 Men kunde som mäddet sitt barn kunde även beta sjuk-
 dammar, bl. a. schämen (bryckha sjukkan) genom att låta
 det sjuka barnet dricka vatten ur kvinnans bara hand, samma

Skinn
Får 15
Östby & Hälsing

3771

Uppf. Jönk. C. J. Jönk.
Ber. n. Jönk.
Föd. 1804 i Ö. Hälsing

LUNDS UNIV.
FOLKMINNÉS-
ARKIV

12

hand som hon märkat sitt barn med, eller genom att
hon stak sig i handen så att en droppe blod kom i ett
glas vatten, vilket det sjuka barnet skulle dricka. Det
skulle vara blod från samma hand som barnet märkats
med.

Får att skeppa tur och lycka brukade man gräva ned en
levande katta från jorden när man flyttade in i ett
hus. I uina jell brukade man omna in en levande gräde
i grunden till ett nytt hus för att skeppa tur och lycka.
Om hästka som var bitad brukades hänga upp ämnen
därren för att få lycka, tur och trevning i huset.

Smilidjan Får att få ut sina pajkar kraften fånga
pajkar ibland lyfte tunga stavar som de knappast orkade
med. Släkt med jättar trodde man som ligger var. Man
trödde att jättarna i ett akse utskick ägarblick lyftet barnen
när de vara uppfädda.

Träd Nytt skyle tid fiskarna aldrig kasta sitt vatten

Skåne Östbyk... 15 3771
Fors

med eller arena vid. Då blev man aspeklöst eller bylle-
klöst (Fick utlag eller sken) Huset var bra att an-
vända vid skatteförhör och på användes då man
sökte en vattenåder. Hylleblomman användes
mycket som medicin. Man bakade s. k. bylleklöst och drack
mot järksjukhet eller mot inflammation i tänderna
dessa brukas alljämt i våra orter. Kjärlin användes
mycket och gjordes till att färga kläder i likare
och bark m. fl. andra sorters bark.

S. k. Stofrentar gjordes av pil. Man skar av en pilhopp
så två grenar bildade en klyfta. Då höll man med en hand
i vardera grenen så stegen pulde framåt. Man gick så
säkert fram och tillbaka på marken till klyftan höjde
svänga upp och ned i händerna. På den platsen där klyftan
höjde svänga fram såkert en vattenåder. Pilhopp
skulle vara skuren i ett träd där en bäck eller i flät fram-
dette användes fortfarande i stor utsträckning här på

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

13

Skive
F. 110
H. 110
Kamstrup

14 Nyd. m. Tom. Gladsten

3771 ~~Bo. Faderus~~
född 1854: C. Kamstrup

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14

arten. Det var ej alla som var kamliga och kunde ut-
föra experimentet. De som kunde utföra detta arbete
kallades: "Stogrutenmän"

Det fanns även vissa personer som man aldrig skulle
släppa in i ett stall eller låta klappa sina djur. Dyren
blev då sjuka och doga och all tur och medgång årevis
från platsen

Frimurare hade för all tid jämskrivit sig åt djävulen och
som län (kärl) hade de alltid gått om pengar. Man
trädde att de en frimurare jämta gången brukte utmäta
se det jämta län fick gjöra så fick han kysa ^{en} förr
i ändan. När en frimurare kom hem var hans skjorta
alltid sänderivven och blodig. Han fick alltid budskap innan
så han ringte när han skulle dö. Han fick aldrig yppa
vad som jämt fick på mätarna, ty då skulle han ögan blök-
ligen falla ut och dö.

Vettare (lappan) kunde mata djur, stamma blod m. m.

Stig
Fors
Ostraby, Herrevrup

15

3771 Prof. J. C. Andersson
Her Faderen
juni 1854.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15

at vara de alltid mycket onödiga för detta. De kunde
sitta hemma i sin bastu och baka sjukdomen. De
bade lätt kamten an sjäulen, at skulle efter någon
tillfälle kammen. Det var stor fara att göra dem
emat eller också den något de led om.

Men det vada på kärnan på åkern blev det mer vid mästa
är skörd, men blev det jämna på blev det mindre.

Fröja har jag aldrig varit på. På en plats där
en punan märket brukade alla vägfarande kasta en
sten eller två så sked tygen stora högar tilldaden. På
ledningen till detta kasta ut jag ej. Detta bruk
har dulle tid i varit i bruk på många, många är
tillbaka, och några sådana efterkast finner det ej märke
efter i våra orter. Men mycket gamla punanen i orten
kan berätta att den följden stället om att detta bruk
skattat. Berättelsen om själen som i gästarna en om fören
skatten i ett berg. Hönen om ej till i mina orter.